

Nunavunmi Algunngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhat - MANINGNIK IKAJUUTIKHAQ ATUGAKHAQ -

ATUGAKHAP UQAUTAA

Atiliutqiujuut angirutimik Tamainnut Kanatian Havaakhainnut uvuuna Halumajuq Naupkainikkut Pivikhait unalu Hilaup Aalannguqtirninga, Nunavut Kavamanga (GN) ihuarijait uuktuutikhangit ikiglinahuarutikhanik hilaup allanguqtirninga, ilaujut ikiglinahuarutikhait hivuranaqtut pujuum anialailaautaa anianiit.

Algunngup puyuanut akikhait ikiglinahuarutikhangit hivuranaqtut anianiit pilurlutik qanurittunik hulipkaidjutikhanik, ilaujut ikulapkaiplutik uqhurjuaqtutunik, akitutqijaujut. Atuliqpallianikhanut algunngup puyuanut akikhait ukiungani 2019, Kanadaup Kavamanga akhuukhajait Kanadamiutat aturuiquplugit Uqhurjuakhat.

Tapkuat GN-kut ihuariogaluaqhugu pinahuaqtangat, Nunavummiut ikitqijaujut aallanik aturnikhangat ikiglitikhanginniklu aturnianik uqhurjuakhat tapkuanga ivurarniittut Kanadamiutanit. Ungahiktut nunallaani, ikinningat aulapkaidjutikhangit imaalu ikittut manilirutikhangit apidjtauniaqtuq hivitutqijaujumi Nunavummiunut nanminirijainnullu ihuaqhaijamingnik. Taimaittumik, GN-kut akhuuqtut ikajuruaplutik ikiglinahuarutikhanik akikhanginnik aktuutaujut kavamatuqatkut algunngup pujuanut akikhait tunihijamingni hivituvjatqijjanik haffuminga ihuaqhaivikhanik.

Nunavunmi Algunngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (Nunavunmi Algunngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR)) ikajuutikhat Nunavummiut pittailitikanik taamt akiliktakhamik kavamaatuqatkut algunngup pujuanut taksingit. atkut algunngup puyuanut taksingit. Talvuuna Nunavunmi Algunngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR), Uqhurjualiqlijikkut Uqhukhanik Havagviat (PPD) tapkuat Havagviat Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut (CGS) utiqtiffaagianganik maniiit 50%-ngujumik taffuma algunngup taksijautait nivvaviit niuvvigvigivaktainut imaaluuniit, ihuaqqat, akiliqtuijumut. Taimaittumik, atuqtingit akiliqhivaktut nappainnanik kavamatuqatkut algunngup puyuanut taksingit GN-kut akiliqtuqtat nappaanik, hapkuat kavamatuqatkut taksijautingit akitutilangat angiglijumiraluaqtutilugu.

GN-kut kajumittumik taimaaqtirninganin Nunavunmi Algunngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR) qakugunguqqan, hikajuutikhanik nuutirningat Nunavummiut.

HIVULLIURUTIKHAT

Algunngup pujuanut akikhait ikajuutaulajut ikiglinahuarutikhangit hivuranaqtut ikilijuumirlugu pujup anianiit, kihianik inullaat havgvaiujullu aturumakpata mikittqijjanik-algunngup pujuanut hulipkaidjutingit.

Nunavut Kavamanga ihuarijaat uuktuutikhangit tuqiqhinahuarlugu hilaup allanguqtirninga, kihimi pidjutigiplugit aadjikutaittut ukuaqtumi qanurinniit (e.g. unghahiktunut nunalaanginut tingmitikkuinnaq tikitpagait, pauwaliurutikhaittut ahianik uqhurjuaqtutunik), Nunavummiut ikittunik aallanik atuqtakhaqaqtut ahianit uqhuqjuaqtutunit. Taimaittumik, hivitutqijauniaqtuq hungitijami kavamatuqatkut algunngup pujuanut akikhait.

Hamna pinahuaruti atuqpaktait Inuit Inuuhiit Ukpiriyaaitlu:

1. Avatittinnik Kamatsiarniq – Pittiarlugu munarilugulu nuna, huraadja unalu avatingitlu

Kajumittumik natuguiqpalliaplugu tamna Nunavunmi Algonngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR), GN-kut munarijait Nunavummiut nakkungittunut aktuqtauninganut algonngup puyuanut akikhait, atuqhimagarlugilu taksijautikhait ikiglinahuarlutikhanut algonngup pujuanut anianiit.

2. Piliriqatigiiniq – Piliriqatigiinni – havaqatigiiktut atauttimut nakuutqijajumut pijakhamut

Taffumunga Nunavunmi Algonngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR) pinahuaruti aktuqtauniqaqtut niuvvajiinut, havauhikhanut havaqatigingnikkut amigaittut timiqtaujut imaalu havagviujut anginiqaqtuq.

ATURNIKHANUT

Hamna atugakhaq unalu Nunavunmi Algonngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR) atuqtaujukhat kitunut uqhurjuanut pidjutiaqtut taksijautait kavamatuqatkut algonngup pujuanut akikhait imaalu tikipkaqtauhimajut niuvrutaujut PPD-kunit.

Nunavunmi Algonngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR) atuqtaujukhat niuvrutainut kasiliit, akhaluutirjuanut uqhukhat, igluqpangnut uunaqutikhanut uqhukhat, unalu hiurjungnut (naphtha).

Nunavunmi Algonngup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR) atuqtauniaqtuq niuvrutaujunut maliqajakhainnik PPD-kut akiligakhalliurutikhainut maliktaujariaqaqtut.

Tamna utiqtiffaarutikhat atuqtauniaqyuq tamainut PPD-kut niuvrutainut pillajunut uqhurjuanut nivvaviit niuvvigiviktait ukuallu akiliqtuijunullu.

TUKILIURUTINGIT

Algonngup Pujuanut Akikhait

Kanadaup Kavamanga piliuqtut algonngup pujuanut halumailrua akikhainut atuqtakhat ilangat upalungaijautikhat atulirnikhanut Kavamatuqatkut Halumainnit Akikhanginnik atuqtakhat ilakhanut upalungaijautikhaliuqtangat atuqpalianikhanut kanadaup pujuum anialailaqtata anianiit akikhait naunaijautigivagait. Hamna atuqtakhaq atuliqtajuq talvuuna *Pujuum Anialailaqtata Halumainnit Akikhanginnik Maigaq*. Hamna atuqtitaujukhat Nunavunmi.

Algonngup Taksijautait

Tamna algungup taksijautait akiliqtakhanik Canada Revenue Agency (CRA) uqhurjuanut atuqtauhimajunut avikturnianni. Taksijautait munarijaujut tapkunanga Pujuum Anialailaqtuaa Halumainniit Akikhanginnik Maigaaq.

Uqhurjuanik Niuvviqtut

Uqhurjuanik niuvviqtut timiqutit inungluuniit niuvvikpaktuq, PPD-kunit, uqhurjuanik atuqtaujujukkanik, niuvrutikhaungittunik.

Uqhurjualiqlijikkut Uqhukhanik Havagviat (PPD)

PPD-kut havagvingat taffumani GN-kut Nunalingni Kavamatkunnilu Pivikhaqautikkut munariniqaqtut tikipkaidjutikhanik, tutquumavianik imaalu tuniudhaidjutikhanik tamainik Nunavunmi uqhurjuanik uqhukhaniklu.

Nivvaviit niuvvigivigivaktait Uqhurjuanik Niuvviktit

Nivvaviit niuvvigivigivaktait uqhurjuanik niuvviktit kinaliqaak inuk havagviujurluuniit ilaujuq niuvviqtutuqhurjuanik PPD-kunit imaalu niuvrutigivaktait niuvvirumajunut.

HAVAKTAKHAINUT HAVAARIYAKHAINULLU

Minista Kiinaujaliqijitkunni

Minista Kiinaujaliqijitkunni ikiuvaktukhaq Maligaliurvingmi Hivuliqtiujunut munaqhidjutikhanik munarinikhaniklu haffuma atugakhamik unalu Nunavunmi Algungup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR) pinahuarutimik.

GN-kut Kiinaujaliqijitkut

GN-kut Kiinaujaliqijitkut munaarijaqatut munaqhidjutikhanik algungup pujuanut akikhait utiqtiffaarutikhat tunijauimajunik kavamatuqatkut kavamatkunit imaalu maniit utiqtitugit PPD-kunut.

Uqhurjualiqlijikkut Uqhukhanik Havagviat

PPD-kut CGS-kunni havagviat munariniqaqtuq munaqhiplutik imaalu unnidjutikhanik pillaaqtunik Nunavunmi Algungup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR) niuvvadjutainnik GN-kut Kiinaujaliqijitkunut.

PIVIKHAQAUTIKHAT

Ataniqtuidjutit Kiunnaqtullu

Tamaita akikhanut talvani ittuni *Kiinaujaliqinirmut Munariniqaqtut Maligat* GN-kut Kiinaujaliqinirmut Munariniqaqtut Makpirangit atuqtauniaqtuq munaqhijunut Nunavunmi Algungup Pujuanu Utiqtiffaarutikhaq (NCR).

Pittaarningga

Nivvaviit niuvvigivigivaktait uqhurjuanik niuvviqpaktut ukuallu uqhurjuanik akiliqtuijunullu niuvviqpaktut tapkunanga PPD-kunit pilajut utiqtiffaarutikhanik.

PPD-kut aturniaqtat tamna utiqtiffaarutikhat uqhurjuanik niuvrutainik kaasilinnik, akhaluutirjuanut uqhukhat, igluqpangnut uunaqtikhanut uqhukhat, unalu hiurjungnut

(naphtha) atuqtauvaktunut ihuaqtumik ilaujuniklu talvani kavamatuqatkut pitqujauhijajut algunggup taksijjautait.

Nunavunmi Algunggup Pujani Utiqtiffaarutikhaq (NCR) atuqtaujuq niurutaujunut maliqajakhainik PPD-kut akiligakhalluurutikhainut maliktaujaruaqatut.

PPD-kut ukuallunivvaviit niuvvigivigivaktait niuvajitmunahivaktut tunihidjutikhanik Nunavunmi Algunggup Pujani Utiqtiffaarutikhaq (NCR) niuvvajimngnut.

Tamna utiqtiffaarutikhat naunaiqtauhimajukhaq niuvvajip akiliqtakhanut aallamik atuqtaujuqhamik naunaittumik Nunavummiut qaujimajanik utiqtiffaarutikhat aktuqtauniillu.

Naunaijainirmun

Ministaup Tuglinga ukunani Havagviat Kiinaujaliqijikkut kingulirmik ihumaliuqpaktuq pidjutiaqatunik pittaarninnga tamainit nivvaviit niuvvigivigivaktait uqhurjujanik niuvviktit imaaluuniit niuvviqpakut Nunavunmi Algunggup Pujani Utiqtiffaarutikhaq (NCR).

Pinahuaruti Akiliqtuqtaujuq

GN-kut Kiinaujaliqijikkut iliurarniaqtait tamaita maniliurutit talvanga kavamatuqatkut algunggup taksijjautait talvanga Maniillu Maniliurutit Katitiqhimajut. Hapkuat maniit avatqunniatut akikhanik taffumani Nunavunmi Algunggup Pujani Utiqtiffaarutikhaq (NCR).

GN-kut Kiinaujaliqijikkut itqurniaqtait pinahuaruti akiliqtakhangit ukiuq nataraiqpat, imaalu qiniqhianaqtut maniit angiqtauhimajut talvaga Maligaliurvingmit ihuaqtumik.

Niuvvadjutit Atuqtakhangit

PPD-kut niuvvadjutigijarangamik uqhurjuat nivvaviit niuvvigivigivaktainut imaaluuniit niuvviqtumut, akiliqtakhat takunnaqtuq kinguliq akikhangat uqhurkhamik.

PPD-kut piliurniaqtut munarilugilu niuvvadjutikhangit atuliqtaujuq ihariagijaukpaata akikhilarutikhanik tamatkiumajumit kavamatuqatkut algunggup taksijjautait atiuminaqtumik utiqtiffaarutikhat akikhanik niuvrutiaqtunin nivvaviit niuvvigivigivaktainut niuvviktimut, tamna aktilanga akikhanga utiqtiffaarutikhat tunijaujukhaq kingulirmik niuvviktimut.

Ikajuutikhat Naunaitklutit/Utiqtiffaarutikhat

Tatqiqhiut tamaat (imaaluuniit aallamik hivitunianik angiriiqtauhimajumik), PPD-kut tunihinaqtut unniudjutikhamik GN-kut Kiinaujaliqijikkunut piqaqtumik ihuaqtunik naujnaitkutikhanginnik naunaiqhitikhanik utiffaarutikhanik atanki umani Nunavunmi Algunggup Pujani Utiqtiffaarutikhaq (NCR). Unniudjunmi ilaliutijauninaqtut ihuaqtikhat niuvvadjutait imaalu aktilanginnik naunaiqtauimajut, ukuallu PPD-kut kavamatuqatkut algunggup taksijjautait utiqtiffaarhimajut

GN-kut Kiinaujaliqijikkut ihivriurniaqtat hamna unniudjutit, imaalu qiniqhialutik aallnik naunaiqhitikhanik. Ihuarigumikku, GN-kut Kiinaujaliqijikkut utiqtiffaarutikhaq PPD-kunutaktilanganik Nunavunmi Algunggup Pujani Utiqtiffaarutikhaq (NCR) akiliqtakhanik uumani unniudjunmi hivituniani akilirinarinahuarlugu.

PP-kut munaqhihimarniaqtut tujuutigilugu tamaat aktilanganik hafuma alungngup taksijautait CRA-kunut hitamaiqurlugu ukiunga, aimaa lu tamatkirlugit aallat pitqujauhijut CRA-kunit.

PPD-kut katitigtakhangit naunaitkutait amigaitilanginnik tapkunanga nivvaviit niuvvigivigivaktait niuvajiit takunnaqtut qanuqtut utiqitiffaarutikhat tunijauhijakhaikkinnik kinguliqpamik niuvvajiinut. PPD-kut ilaliutijakhait hapkuat amigaitilanginnik naunaiqtauhijut unniudjutimingnut Kiinaujaliqijikkunut.

PPD-kut ukuallu niuvvaviit mikhilaarniarunaqhiijait Nunavunmi Alungngup Pujuanit Utiqitiffaarutikhaq qanitiqijamut aktilakhanut cent niuvrutaujunit (e.g. niuvviktaujut qaritaujaliqutit pijariaqatut niuvrutinut qaritaujakkurutikhat pitqujauhijut).

GN-kut Kiinaujaliqijitkut hanaqittaaqtut qaujihadjutikhanginnik PPD-kunut imaalu, havaqatigiplugit PPD-kut, tamainnik nivvaviit niuvvigivigivaktait uqhurjuunik niuvviktit naunairlugit Nunavunmi Alungngup Pujuanit Utiqitiffaarutikhaq (NCR) atuliqtaujuq imaalu unniudjutait ihuariakhainnik naunaittutiklu.

GN-kut Kiinaujaliqijitkut PPD-kullu piliurniaqtut ihuaqharlugilluunniit aulapkaidjutikhangit atuqtakhat atuliqtaujuq umani atugakhami.

Kikliqatut imaalu Iniqtauvikhanga

Tamna Nunavunmi Alungngup Pujuanit Utiqitiffaarutikhaq (NCR) kigliqhaqatut pinahuaruti aullaqirniaqtut Taaqhivaliavia 1, 2019.

Akkungangni 2019 unalu 2023, Nunavunmi Alungngup Pujuanit Utiqitiffaarutikhaq (NCR) utiqitiffaarutikhat 50%-ngujumik alungngup taksijautait.

Ukiungani 2024 utiqitiffaarutikhatmikhiuummirniaqtut aktilakhanga imaatut 40%-ngujumik imaalu mikhiluni imaatut 10 pusantingannik naunaijautikhangit ukiuq tamaat talvanganiit, tikilvikhanut tikitkumi 0%-mik ukiungani **2028**, nungulvikhaa pinahuarutimik.

Kajumittumik taimaaqitirpalliadjutikhat utiqitiffaarutikhat qaffini ukiuni, GNkut tunihijut Nunavummiut hunngiutijanginnik tamatkiumajumik alungngup akitutillaanga, ikajuqtitlugit tamainut tikhinaqatinnik mikitqijamik uqhurjuunik aturnikhanik imaalu alungngup anianiit.

Qakuguliqaak kavamatuqatut kavamangata alungngup taksijautait nutqaqtauqpat imaaluunniit ihuaqhiijauqpat, tapkuat Nunavunmi Alungngup Pujuanit Utiqitiffaarutikhaq (NCR) taimaarniaqtat imaalu/imaaluunniit naunaijaffaarlugi ihuaqtumik.

Pinahuarut Naunaijainiq

GN-kut Kiinaujaliqijitkut ukuallu PPD piniaqtut, ukiuq nattaikpat, tamarmik naunaijailutik uqhurjuat amigaitilanginnik imaalu utiqitiffaarutikhat tunijauhijut ukiuq natarangat.

GN-kut Kiinaujaliqijitkut ukuallu PPD-kut tuhaqtipkainiaqtut pinahuaruti naunaitkutikhaikkinnik qakugunguraikpat ukiungani, tuhaqtitiqattaqpangniaqtut munariniqatunut Ministajunut.

PILARUTINGIT MINISTAIT

Piqangittut hamani atuqujaujumi ihumagilugit pilaaktainik Atanngujait Katimajiralaat angiriaganik imaalu ihumaliurlutik pittiarlugit alungngup utiqtiffaarutikhat ikajuutikhat aittutauhimajut ahiani haffumunga atuqujajup.